

Skupština Kantona Sarajevo

Admela Hodžić, zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo

Sarajevo, 15.11.2023. godine

Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Kanton Sarajevo
Skupština Kantona Sarajevo
N/r predsjedavajućeg
Vlada Kantona Sarajevo
Ministarstvo Zdravstva Kantona Sarajevo

ZASTUPNIČKA INICIJATIVA

Na osnovu čl. 106 i 213. stav (1) Poslovnika Skupštine Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 41/12-Drugi novi prečišćeni tekst, 15/13, 47/13, 47/15, 48/16, 9/20, 14/20, 16/22 i 17/22-Ispravka) podnosim inicijativu Vladi Kantona Sarajevo i Ministarstvu zdravstva Kantona Sarajevo da osnivači općinskih domova zdravlja, koji su sada praktično organizacione jedinice Javne Ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo, organizuje tako da osnivači budu općine Kantona Sarajevo.

U Zakonu o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH stoji da “U cilju obezbjeđenja potrebne dostupnosti zdravstvene zaštite, primarna zdravstvena zaštita organizuje se tako da je korisnicima dostupna u opštini njihovog prebivališta.”

OBRAZLOŽENJE

Primarna zdravstvena zaštita je definisana međunarodnim dokumentima, od kojih je ključan Deklaracija Svjetske zdravstvene organizacije iz Alma Ate iz 1978. godine gdje se primarna zdravstvena zaštita definiše kao „Esencijalna zdravstvena zaštita, zasnovana na praktičnim, naučno ispravnim i društveno prihvatljivim metodama i tehnologijama, **opšte pristupačna pojedincima i porodicama u zajednici uz njihovo puno učešće**, po cijeni koja ta zajednica i zemlja mogu da podnesu u svakoj fazi njihovog razvoja, u duhu

oslanjanja na sopstvene mogućnosti samoodlučivanja. Ona istovremeno predstavlja integralni dio zdravstvenog sistema zemlje, čija je centralna funkcija i glavno žarište sveukupnog socijalnog i ekonomskog razvoja zajednice. **“Ona je prvi nivo kontakta pojedinca, porodice i zajednice sa nacionalnim zdravstvenim sistemom, približavajući zdravstvenu zaštitu što je moguće više mjestu gdje ljudi žive i rade, konstituišući prvi element u kontinuiranom procesu zdravstvene zaštite.”**

Već po ovoj definiciji, jasna je uloga i značaj lokalne zajednice/opštine za organizovanje Primarne zdravstvene zaštite, kao i učestvovanje u jačanju iste, od kapitalnih ulaganja u prostore i opremu, do praćenja zdravstvenih indikatora, tačnije zdravstvenoga stanja stanovnika lokalne zajednice/opštine sa pravcima djelovanja u cilju poboljšanja i unapređenja, sagledavajući sve odrednice zdravlja, a kroz općinske resore – privreda i lokalni ekonomski razvoj, socijalna zaštita, obrazovanje, kultura i sport, urbanizam itd.

Zaštita zdravlja i promoviranje dobrobiti stanovnika i pojedinaca se postiže kroz jake zdravstvene sisteme, a prvi, osnovni nivo djelovanja Primarne zdravstvene zaštite, tačnije domovi zdravlja u našoj organizaciji. Primarna zdravstvena zaštita i zdravstvene usluge trebaju biti kvalitetne, sigurne, sveobuhvatne, integrirane i dostupne.

Nadalje, dokumenti Službe zdravstvenog osiguranja ističu da je jačanje primarne zdravstvene zaštite (PZZ) najinkluzivnije i najefikasnije u pristupu i poboljšanju fizičkog i mentalnog zdravlja ljudi, kao i socijalnog blagostanja, te da je Primarna zdravstvena zaštita kamen temeljac održivog zdravstvenog sistema za univerzalnu zdravstvenu pokrivenost (UHC) i održivi zdravstveni sistem. S tim u vezi, lokalne zajednice/općine u našim uslovima trebaju biti neodvojivi dio primarne zdravstvene zaštite, jer se na taj način pravi sinergija i omogućavaju zdravlju pogodna okruženja u kojima su pojedinci i zajednice osnaženi i angažovani na održavanju i unapređenju svog zdravlja i blagostanja.

Prema Zakonu o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", broj 46/10 i 75/13) član 33. zdravstvena zaštita na primarnom nivou obuhvata:

- djelatnost porodične medicine;
- djelatnost zdravstvene zaštite djece;
- djelatnost polivalentnih patronažnih sestara u zajednici;
- higijensko-epidemiološku zaštitu;
- hitnu medicinsku pomoć;

- zaštitu reproduktivnog zdravlja žena;
- zdravstvenu zaštitu kod nespecifičnih i specifičnih plućnih oboljenja;
- fizikalnu i mentalnu rehabilitaciju u zajednici;
- specifičnu zdravstvenu zaštitu radnika, kao dio medicine rada, ako je ugovorena sa poslodavcem;
- zubozdravstvenu zaštitu;
- laboratorijsku i radiološku dijagnostiku primarnog nivoa;
- apotekarsku djelatnost.

Dalje, u istom članu se kaže:

„U cilju obezbjeđenja potrebne dostupnosti zdravstvene zaštite, primarna zdravstvena zaštita organizuje se tako da je korisnicima dostupna u opštini njihovog prebivališta.“

Dom zdravlja, kao osnovna zdravstvena institucija na nivou primarna zdravstvena zaštita, u Kantonu Sarajevo je organizovana skladu sa članom 27. Uredbe sa zakonskom snagom o ustanovama („Službeni list R BiH“, broj: 6/92, 8/93 i 13/94), kao i Odlukom o preuzimanju prava i obaveza osnivača i usklađivanju organizacije i poslovanja Javne ustanove Dom zdravlja Kantona Sarajevo („Službene novine Kantona Sarajevo“, broj: 7/12, 49/13 i 50/13).

Shodno gore navedenom, osnivač Doma zdravlja je Skupština Kantona Sarajevo, te zbog svega navedenog u ovom obrazloženju podnosimo ovu inicijativu da osnivači općinskih domova zdravlja, koji su sada praktično organizacione jedinice J.U. Dom zdravlja Kantona Sarajevo, budu općine Kantona Sarajevo.

Hodogram:

Prema članu 8. Uredbe sa zakonskom snagom o ustanovama („Službeni list R BiH“, broj: 6/92, 8/93 i 13/94)

„Osnivač može prenijeti i obaveze osnivača i na drugo pravno ili fizičko lice. Aktom o prenošenju prava i obaveza osnivača uređuje se način zaštite prava korisnika usluga i druga pitanja od značaja za promjenu osnivača ustanove.“

- (1) S tim u vezi, predlaže se prethodni konsenzus opština, tačnije opštinskih načelnika i opštinskih vijeća, da bi se Osnivački akt koji je donijela Skupština Kantona kao osnivač Doma zdravlja Kantona Sarajevo, stavi van snage.

(2) Pored ovoga, kao zakonska osnova se koristi zakonska odredba iz Zakona o zdravstvenoj zaštiti Federacije BiH ("Službene novine Federacije BiH", br. 46/10 i 75/13)

Član 53.

„Zdravstvenu djelatnost obavljaju zdravstvene ustanove koje osniva Federacija, kanton odnosno opština, te domaća i strana fizička ili pravna lica u svim oblicima svojine.

*Federacija je osnivač federalnih zavoda iz člana 43. stav (1) ovog zakona. Jedan ili više kantona i Federacija, zajedno, mogu biti osnivači: univerzitetske-kliničke bolnice i zavoda.

*Kanton može biti osnivač: bolnice, lječilišta, zavoda za javno zdravstvo kantona, zavoda za medicinu rada kantona, zavoda za bolesti zavisnosti kantona, zavoda kao specijalizovane zdravstvene ustanove, doma zdravlja, apoteke, ustanove za hitnu medicinsku pomoć i ustanove za zdravstvenu njegu u kući.

*Opština može biti osnivač doma zdravlja, ustanove za zdravstvenu njegu u kući i apoteke.

*Domaća i strana fizička, odnosno pravna lica mogu biti osnivači: poliklinike, opšte bolnice, specijalne bolnice, lječilišta, apoteke, ustanove za zdravstvenu njegu u kući, ustanove za palijativnu njegu, centra za dijalizu i zavoda kao specijalizovane zdravstvene ustanove u svim oblicima svojine.

Kantonalnim propisima može se bliže odrediti osnivanje zdravstvenih ustanova na primarnom nivou zdravstvene zaštite.“

1. Stavljanje osnivačkog akta koji je donijela Skupština Kantona kao osnivač Doma zdravlja Kantona Sarajevo van snage, te nakon toga definisati pravo vlasništva, korištenja itd.

2. Prema članu 6. Uredbe sa zakonskom snagom o ustanovama („Službeni list RBiH“, broj: 6/92, 8/93 i 13/94)

Osnivač donosi akt o osnivanju ustanove. Akt o osnivanju ustanove sadrži: -

- naziv osnivača,
- naziv i sjedište ustanove,
- djelatnost ustanove,
- iznos sredstava za osnivanje i početak rada i način njihovog obezbjeđivanja,
- izvore i način obezbjeđivanja sredstava za rad ustanove,

- međusobna prava i obaveze između osnivača i ustanove,
- način raspolaganja viškom prihoda nad rashodima i način na koji se pokriva višak rashoda nad приходima,
- prava, obaveze i odgovornost ustanove u pravnom prometu,
- lice koje će do imenovanja organa rukovođenja predstavljati i zastupati ustanovu i njegova ovlaštenja i odgovornosti,
- rok za donošenja pravila ustanove, imenovanje organa upravljanja i rukovođenja ustanove druga pitanja od značaja za rad ustanove

Proteklih godina svjedoci smo da je zdravstvena zaštita a osobito primarna zdravstvena zaštita - oblast pružanja usluge na koju se građani Kantona Sarajevo najviše žale. Nedostatak kadrova je najveći problem zdravstvenog sistema u Kantonu Sarajevo. Ali on je samo product neadekvatnog planskog i sistemskog rješavanja ove oblasti. Kanton Sarajevo je pokazao svoju nesposobnost u planiranju i edukaciji kadrova. Smatram da bi po uzoru na dobre prakse iz okruženja brigu o primarnoj zdravstvenoj zaštiti trebale preuzeti lokalne zajednice odnosno općine Kantona Sarajevo.

Molim sve nadležne kojih se tiče ova oblast a koji se pominju u ovoj inicijativi, kantonalne i lokalne vlasti, odnosno Vladu, Ministarstvo zdravstva i općine Kanton Sarajevo da se u što skorije vrijeme u narednom periodu očituju po ovoj inicijativi a sve u cilju iznalaženja boljih, efikasnijih i funkcionalnijih uvjeta rada i pružanja usluge našim građanima koja se odnosi na primarnu zdravstvenu zaštitu u Kantonu Sarajevo.

Admela Hodžić

Samostalna zastupnica u Skupštini Kantona Sarajevo